

SLŪJBA
SFÂNTULVI CŪDIOS
NICOLĂE
CABASILĂ

LA DECERNIA MARE

După obișnuitul Psalm, se cântă:
Fericit bărbatul..., starea întâi.

La Doamne strigat-am..., se pun
stihurile pe 8: 3 ale Praznicului și 5
ale Sfântului.

Iar, de nu suntem în Praznic, se cântă
numai ale Sfântului repetând pe
primele două.

Glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn...

Vlăstar duhovnicesc din
rădăcină de neam bun
te-ai arătat cu adevărat,
fericite Nicolae, și prin
plugăria cea bună lui
Hristos strălucită rodire ai adus
dumnezeieștile izbânzi de viață
în virtute și cuvânt dumnezeiesc.
Și acum cu îngerii dănuind și de
viața fără de sfârșit desfătându-

te, pomeneste-ne pe noi, cei ce te
pomenim pe tine.

Preaales ajungând prin
cuvânt, prin înțelepciune
îmbelșugată și viețuire
luminoasă, cuvioase, te-ai arătat
preadumnezeiesc cunoscător al
tainei harului și de toți cinstit ca
întărire a dogmelor ortodoxe și
gură dumnezeiască. De aceea, ca
pe o călăuză de Dumnezeu
grăitoare, te cinstește toată
Biserica lui Hristos pe tine,
sfinte Nicolae.

Eu limbă de Dumnezeu
mișcată îmbogățindu-te,
povățuitor de viață în virtute ai
fost văzut, Nicolae, căci prin
cuvântul tău, cuvioase, arăți
după nume harurile și
răsplătirile biruinței celei din
faptele credinței. De aceea, ca pe
un dumnezeiesc dascăl și

arătător al tainei slavei dumnezeiești credincioșii pe tine te laudăm în cântări.

Ămbrozie dulce și nectar fără materie curg de pe buzele tale, cuvântul mântuitor, părinte Nicolae, veselind pururea gândul credincioșilor și veștejind toată amărăciunea patimilor; căci tu în Hristos Mântuitorul grăiești și de dumnezeiască luminare umpli pururea inimile noastre.

Vas al virtuții dovedindu-te, rănit fiind cu dorul cel sfânt, părinte Nicolae, tuturor te-ai arătat cinstit prin viața ta: împăraților și stăpânitorilor, străinilor și pământenilor, ca unul atotîndumnezeit; căci ca un înțelept ager la minte și ca un arătător al bunei-cinstiri ne dăruiești tuturor cele mântuitoare.

Cu dumnezeiasca lumină strălucit fiind, în Tesalonic, patria ta, și mai apoi în cetatea Sfântului Constantin ai luminat cu darurile tale, înțelepte, bucurându-le și dându-le să culeagă roade preadulci slăvind pe Hristos; căci în ele ai arătat în multe feluri bogăția dumnezeiescului har sălășluit întru tine.

Slavă..., **glasul al 6-lea:**

Câștigând înțelepciunea cea din afară, comoară a cunoștinței de sus te-ai arătat prin curată viața ta, de Dumnezeu cugetătorule Nicolae; căci în povățuirea Domnului fiind crescut, ai ales ce e mai bun și ai iubit să fii împreună cu Dumnezeu disprețuind toate cele ce trag în jos; și cu dumnezeiasca voință îndreptându-ți viața, prin cuvântul harului te-ai arătat întru toate călăuză sigură pe cărările bunei-cinstiri; de aceea între sfinți a ajuns moștenirea ta și bunătăților veșnice te-ai făcut părtaș rugându-te pentru noi pururea.

Și acum..., a Praznicului sau a Născătoarei de Dumnezeu – Dogmatica

Cine nu te va ferici, Preasfântă Fecioară? Sau cine nu va lauda preacurată nașterea ta? Că Cel ce a strălucit fără de ani din Tatăl, Fiul Unul Născut, Același din tine, cea curată, a ieșit, negrăit întrupându-Se; din fire Dumnezeu fiind, și cu firea om făcându-Se pentru noi, nu în două fețe fiind despărțit, ci în două firi neamestecat fiind cunoscut. Pe Acela roagă-L,

Curată, cu totul fericită, să se miluiască sufletele noastre.

DOHOD

Lumină lină.

Prochimenul zilei

PAREMIILE:

Din *Înțelepciunea lui Solomon*,
citire:

(3: 1-9)

Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu și nu se va atinge de ele chinul. Părutu-s-a în ochii celor nepricepuți că au murit și ieșirea lor din această lume s-a socotit pedepsire și plecarea lor de la noi, sfărâmare, iar ei sunt în pace. Că de ar fi pedepsiți în fața oamenilor, nădejdea lor este plină de nemurire. Și puțin fiind pedepsiți, cu mari binefaceri vor fi dăruiți, că Dumnezeu i-a ispitit pe dânșii și i-a aflat vrednici de El. Ca pe aur în topitoare i-a lămurit și ca pe o jertfă de ardere de tot i-a primit. Și în vremea cercetării lor vor străluci și ca scânteile pe paie vor fugi. Judeca-vor neamuri și vor stăpâni popoare și va împărăți peste dânșii Domnul în veci. Cei ce nădăjduiesc spre El vor înțelege adevărul și credincioșii vor petrece în dragoste cu Dânsul. Că har și milă este întru cuviosii Lui și cercetare întru aleșii Lui.

Din *Înțelepciunea lui Solomon*,
citire:

(10: 13-32)

Pe buzele omului priceput se află înțelepciunea; toiagul este pentru spatele celui lipsit de chibzuință. Cei

înțelepți ascund știința, iar gura celui fără de socotință este o nenorocire apropiată. Cel ce păzește învățătura apucă pe calea vieții, iar cel ce leapădă certarea rățăcește. Mulțimea cuvintelor nu scutește de păcătuire, iar cel ce-și ține buzele lui este un om înțelept. Limba omului drept este argint curat, dar inima celor fără de lege este lucru de puțin preț. Buzele celui drept călăuzesc pe mulți oameni, iar cei nebuni mor din pricină că nu sunt pricepuți. Precum trece furtuna, așa pierе și cel fără de lege, iar dreptul este ca o temelie neclintită. Nădejdea celor drepți este numai bucurie, iar nădejdea celor păcătoși sfârșește în rău. Gura celui drept rodește înțelepciune, iar limba urzitoare de rele aduce pierzare. Buzele celui drept cunosc bună voirea, iar gura păcătoșilor strâmbătatea.

Din *Înțelepciunea lui Solomon*,
citire:

(4: 7-15)

Dreptul, de va ajunge să se sfârșească, întru odihnă va fi. Că bătrânețile sunt cinstite, nu cele de mulți ani, nici cele ce se măsoară cu numărul anilor, ci căruntețile sunt înțelepciunea oamenilor, iar vârsta bătrâneților, viața nespurcată. Plăcut lui Dumnezeu făcându-se, l-a iubit și fiindcă viețuia între păcătoși, a fost mutat. Răpitu-s-a, ca să nu schimbe răutatea mintea lui sau viclenia să înșele sufletul lui. Că râvna răutății întunecă cele bune și neînfrânarea poftii schimbă gândul cel fără de răutate. Desăvârșindu-se în scurt timp, dreptul a plinit ani

îndelungați; că plăcut era Domnului sufletul lui. Pentru aceasta Dumnezeu S-a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății. Iar popoarele au văzut și nu au cunoscut, nici nu au pus în gând una ca aceasta. Că har și milă este întru cuviosii Lui și cercetare întru aleșii Lui.

LĂ LITIE

Glasul 1.

Frumoasă școală având, ai dus după lege și lupta virtuții, de Dumnezeu purtătorule Nicolae, căci din copilărie iubind înțelepciunea, prieten al lui Dumnezeu te-ai arătat, iar El te-a împodobit cu cununa harurilor Lui; și ales ajungând prin faptele tale de virtute, cu sfințenie viața ți-ai săvârșit și cu cetele îngerilor te-ai unit; împreună cu ele te roagă pentru cei ce te cinstesc pe tine.

Glasul al 2-lea.

Din rădăcină binecredincioasă odrăslind, pom roditor te-ai arătat, înflorit cu adăpări tainice și împodobit cu laurii ostanelilor înfrânării, Nicolae cuvioase; căci cu gândirea la cele mai bune gătindu-ți mintea, mare te-ai făcut cu covârșirea înțelepciunii, fiind drept cu inima și smerit cu duhul; și slăvind pe Hristos cu purtările virtuții, slăvit ești de El în viața cea fără sfârșit, căreia

fie să ne învrednicim și noi, cei ce cinstim pomenirea ta.

Glasul al 3-lea.

Eu viață de virtute luminându-ți sufletul, arătător al tainei virtuții te-ai arătat și învățător a toată buna-cinstire, Nicolae atotînțelepte; căci glas dumnezeiesc de cugetare dumnezeiască te-ai văzut, izvorând tuturor cuvintele mântuirii, ca David arătând acrivia dogmelor ortodoxe în adunarea celor cuvioși, gură a Duhului făcându-te; iar noi povățuiți fiind de cuvintele tale, prăznuim cu vrednicie sfântă pomenirea ta.

Glasul al 4-lea.

Eu viață răpită în Dumnezeu, cu limbă dumnezeiască și multă înțelepciune descoperi comorile vieții ascunse în Hristos și lămurești cuvântul Evangheliei, de Dumnezeu grăitorule Nicolae. Și acum, părinte cuvioase, mijlocește la Hristos Dumnezeu, rugămu-ne, să ne izbăvim de amenințarea cutremurului și să se mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., Glasul al 4-lea.

Ea pe un dascăl dumnezeiesc și ritor de Dumnezeu înțeleptit toată Biserica lui Hristos să-l cinstească pe cuviosul Părintele

nostru Nicolae, căci cuvânt drept izvorăște din belșug ca o apă sălătoare spre viață veșnică; și adăpând țarinile cele cuvântătoare spre bună rodire duhovnicească, în cuvioșie și înfrânare viața și-a săvârșit, și sălășluindu-se acum întru strălucirile sfinților, mijlocește neîncetat pentru sufletele noastre.

Și acum..., **a Praznicului sau a Născătoarei**

Din toate primejdiile păzește-i pe robii tăi, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să te slăvim pe tine, nădejdea sufletelor noastre.

LA STHOANĂ

glasul 1:

Podobie: Slăviții mucenici...

Mare înțelept, vestit în cuvintele tale și foarte apropiat împăraților ai fost văzut, părinte Nicolae, ca un adevărat slujitor al lui Hristos, Împăratul făpturii; pe Care roagă-L să dăruiască sufletelor noastre pace și mare milă.

Stih: *Există înaintea Domnului moartea cuviosului Lui (Psalm 115, 6).*

Cugetând pururi, părinte Nicolae, la Legea sfântă a lui Dumnezeu, ți-ai sfințit mintea și inima, și vas precinstit al

luminărilor dumnezeiești te-ai arătat, luminându-i pe toți cu de Dumnezeu grăitoarele tale cuvinte și la viața de sus ducându-i.

Stih: *Fericit bărbatul care se teme de Domnul, întru poruncile Lui va voi foarte (Ps. 111, 1).*

Odraslă frumos înflorită și laudă a Tesalonicului te-ai văzut, părinte Nicolae, pentru care te cinstește acum și cu credință strigă: Păzește orașul tău împreună cu mucenicul Dimitrie din toată nevoia și din cumplita surprare a înfricoșătoarei zguduiri a cutremurului ce ne amenință.

Slavă..., **glasul al 8-lea:**

Iubind din copilărie înțelepciunea te-ai arătat mai presus de bătrâni, cuvioase Nicolae, și cu viață de cuviință lucrându-o, te-ai desfătat din belșug de darurile ei cele bune, iscusit în cuvânt te-ai arătat și călăuză spre cele mai bune te-ai făcut. Și acum bucurându-te după vrednicie de desfătarea cea de sus, roagă-te pentru cei ce te cinstesc pe tine.

Și acum..., **a Praznicului sau a Născătoarei**

Stăpână, primește rugăciunile robilor tăi, și ne izbăvește pe noi de toată nevoia și necazul.

La binecuvântarea pâinilor cântăm troparul sfântului de două ori, apoi Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te..., o dată.

TROPARUL

Glasul al 4-lea:

Dumnezeiesc învățător al vieții în Hristos, înțelept povățuitor al dogmelor credinței și pildă a virtuților sfinte, ai luminat în lume prin viață și cuvânt, Nicolae cuvioase. Drept care cu slava ta lăudându-ne acum, credincioșii, prăznuim cu dor preacinstită pomenirea ta.

LĂ VTRENIE

La Dumnezeu este Domnul..., se cântă troparul Praznicului (de două ori), Slavă..., al Sfântului, Și acum..., al Praznicului.

Dacă suntem în postul Sfinților Apostoli, se cântă troparul Sfântului (de două ori), Slavă..., Și acum..., al Născătoare de Dumnezeu-al Învierii pe glasul troparului Sfântului.

După prima catismă,
Sedealna întâi,
glasul 1:

Podobie: Mormântul Tău,
Mântuitorule...

Cu dumnezeiască înțelepciune împodobit fiind, de Dumnezeu grăitorule, vas al dumnezeieștii înțelepciuni te-ai arătat țâșnind tuturor învățături care veselesc inima, părinte; de aceea prăznuim dumnezeiască pomenirea ta și cu cântări te cinstim, Nicolae cuvioase.

Slavă... Și acum..., a Praznicului, iar, de va fi post, a Născătoare de Dumnezeu, asemenea:

Născând cu trup pe Cuvântul cel mai presus de dumnezeire, ai îndumnezeit firea noastră, Fecioară; de aceea ca pe o pricină a mântuirii te slăvim și strigăm ție: Izbăvește-ne de greaua uneltire a celui viclean cu mijlocirile tale, Născătoare de Dumnezeu.

După a doua catismă, sedealna a doua,

Glasul al 5-lea:

Podobie: Pe Cuvântul Cel împreună fără de început...

Cu înfrânare împodobindu-ți viața, dumnezeiască pildă de virtute te-ai arătat și înțelept

povătuitor al dumnezeieștii credințe; de aceea ca pe un sfânt cunoscător al tainei dogmelor celor drepte te cinstim, Nicolae, și săvârșind pomenirea ta slăvim pe Hristos Domnul.

Slavă... Și acum..., a Praznicului, iar, de va fi post, a Născătoarei de Dumnezeu, asemenea:

Purtând în pânțece cu trup pe Cuvântul Cel mai presus de ființă spre mântuirea noastră, ne-ai înnoit în chip de negrăit, Curată de Dumnezeu Născătoare, Pururea Fecioară, și ne-ai înălțat la Împărăția cea nesticăcioasă pe noi care slăvim taina Celui născut din tine, Fecioară.

Polieleu: Robii Domnului...

MĂRIMIRILE

Glasul 1:

Stih 1: *Ășteptând am așteptat pe Domnul și El a căutat spre mine și a auzit rugăciunea mea (Psalm 39: 1-2).*

Fericimu-te pe tine, Cuvioase Părinte Nicolae, și cinstim sfânta pomenirea ta, iubitorule al rugăciunii, povătuitorule al călugărilor și împreună vorbitorule cu îngerii.

Stih 2: *Genunchii mei au slăbit de post și trupul meu s-a istovit din lipsa untdelemnului (Psalm 108: 23).*

Stih 3: *Pentru cuvintele buzelor Tale, eu am păzit căi aspre (Psalm 16: 4).*

Stih 4: *Schimbă-ai plângerea mea întru bucurie, rupt-ai sacul meu și m-ai încins cu veselie (Psalm 29: 11).*

Stih 5: *Să știi că minunat a făcut Domnul pe cel cuvios al Său (Psalm 4: 3).*

Stih 6: *Cântați Domnului cei cuvioși ai Lui și lăudați pomenirea sfințeniei Lui (Psalm 29: 4).*

Slavă..., **glasul 1:**

Slavă Ție, Treime Sfântă: Părinte, Cuvinte și Duhule Sfinte, zicând: Slavă Ție, Dumnezeule.

Și acum..., **același glas:**

Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Marie, Domnul este cu tine, zicând: Și prin tine cu noi.

Ăliluia, aliluia, aliluia, slavă Ție, Dumnezeule (de trei ori)!

După Polieleu, Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobia: *Cel ce Te-ai înălțat pe cruce...*

Prin virtute și viețuire fără prihană slujind lui Dumnezeu cu adevărat, te-ai arătat apărător al Bisericii, cuvioase Nicolae; iar Tesalonicul și Bizanțul cu strălucită gură împreună mărturisesc bogăția neîntrecută a înțelepciunii tale în Hristos și cinstesc sfântă pomenirea ta.

Slavă... Și acum..., a **Praznicului**, iar, de va fi post, a **Născătoarei de Dumnezeu**, asemenea:

Făcătorul și Stăpânul a toate făcându-Se trup din preacuratul tău sânge pentru nemăsurata îndurare a milei, Stăpână, apărătoare și acoperământ al lumii te-a arătat; drept aceea pururea alergăm la tine și strigăm: Izbăvește-ne de venirea peste noi a celor cumplite și de toată vătămarea, atotlăudată Fecioară.

Apoi Antifonul 1 al glasului al 4-lea:
Din tinerețile mele...

Prochimen, glasul al 4-lea:

Cinstită este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui (*Ps. 115, 6*).

Stih: *Fericit bărbatul care se teme de Domnul, întru poruncile Lui va voi foarte (Ps. 111, 1).*

Toată suflarea.

Evangelhia de la Matei (XI, 27-30):
„Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu...”
(caută joi în săptămâna a IV-a după Rusalii).

Psalmul 50

Slavă..., **glasul 2:**

Pentru rugăciunile cuviosului tău Nicolae, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Și acum...,

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Stih: *Miluieste-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale curățește fărădelegile noastre.*

Și idiomela, glasul 6:

Cu înfățișările virtuților tale împodobindu-ți sufletul, prin unire cu Dumnezeu cunoscător al tainei celor mai presus de minte te-ai făcut, Nicolae, cuvioase; căci sălășluindu-se întru tine lucrarea Treimii Sfinte, dumnezeiesc povățuitor al dreptei-credințe te-a arătat, dând tuturor cuvânt de mântuire și mijlocind pentru sufletele noastre.

CANOANELE

Canonul Praznicului cu irmosul pe 8 și canonul sfântului, pe 4.

Iar, dacă va fi post, canonul Născătoarei de Dumnezeu de la Paraclis, pe 8 și canonul sfântului cu irmosul pe 4.

Canonul Sfântului**Cântarea 1,
glasul al 2-lea:****Irmosul:** *Veniți, popoare...*

Eu luminarea strălucirii celei în Trei Sori luminat fiind cu lucrare dumnezeiască, părinte Nicolae, luminează dumnezeiască cere pentru mine ca să laud vrednică de cinstire pomenirea ta.

Pom cu multe flori și bună-mireasmă din rădăcină cu bun nume ai fost văzut, cuvioase, și ai adus Bisericii lui Hristos mireasma cea mai bună a înțelepciunii, părinte.

Slavă...

La legea lui Dumnezeu cugetând din tinerețe, ai omorât toate săltările trupului și mintea ta gânditoare la Dumnezeu de dragostea Atotțiitorului o ai lipit.

Și acum..., a Născătoarei:

Ea să cheme din nou la nesticăciune Domnul, din tine, Preacurată, S-a întrupat neschimbându-Și ființa și S-a văzut de oameni îndoit în fire pentru milă.

Cântarea a 3-a:**Irmos:** *Pe piatra credinței...*

De prihana patimilor curățindu-ți sufletul, vas de

mângâiere te-ai arătat, părinte Nicolae, strigând prin înfrânarea ta: Nu este sfânt afară de Tine, Iubitorule de oameni, și nu este drept afară de Tine, Doamne.

Ea un nectar al nemuririi veselesc cuvintele tale, Nicolae, inimile și simțirile celor ce strigă cu credință: Nu este sfânt cum este Dumnezeu nostru și nu este drept afară de Tine, Doamne.

Slavă...

Luminându-ți viața prin bună-cinstire, luminător strălucit al Bisericii te-ai arătat, Nicolae, și laudă a Tesalonicului, pe care păzește-l pururea de tot necazul și de zdrobirea cutremurului, prin mijlocirile tale.

Și acum..., a Născătoarei:

Mai sfântă decât toți sfinții îngeri fără de asemănare te-ai dovedit, Fecioară Maică, căci în chip de nespus ai născut pe Stăpânul și Împăratul lor, venit să răscumpere lumea din căderea de demult pentru bunătate.

SEDEALNA**glasul al 4-lea:**

Mai presus de lume te-ai arătat, deși petreceai în lume, Nicolae, prin multa înfrânare și tăria voinței; drept aceea după

sfârșitul tău cereasca slavă te-a primit, de Dumnezeu purtătorule, ca pe un slujitor dumnezeiesc; și acum împreună cu îngerii roagă-te pentru noi toți.

Slavă..., Și acum..., **a Praznicului.**
Iar, de va fi în post, a Născătoarei de Dumnezeu, asemenea:

Purtat-ai în pânțece, Preacurată, fără schimbare și amestecare, pe Cel ce stăpânește toate venit să ne plămădească din nou pentru mulțimea milei; de aceea cinstim nașterea ta mai presus de minte, laudând lucrurile tale cele mari, Născătoare de Dumnezeu, pentru că apărătoare a întregii lumi te-ai arătat.

Cântarea a 4-a:

Irmosul: *Auzit-am, Doamne...*

Ca un slujitor preafierbinte al lui Hristos, Împăratul a toate, ai fost văzut de cei ce stăpâneau pe pământ, laudate.

Strălucind cu virtuțile, dascăl și păzitor ales al binecinstitoarelor dogme ai fost văzut, Nicolae.

Slavă...

Vesel prin purtările tale, dar cu dumnezeiesc chip prin cuvântul tău te-ai arătat, Nicolae fericite, ca un

dumnezeiesc cunoscător al tainelor lui Hristos.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Săltarea trupului meu pățimaș omoară-mi-o toată, Născătoare de Dumnezeu, și cu lumina harului luminează-mă.

Cântarea a 5-a:

Irmosul: *Mijlocitor între Dumnezeu...*

De sus ai primit, înțelepte, revărsarea înțelepciunii lui Dumnezeu, drept care ritor dumnezeiesc și sfeșnic atotluminos al Bisericii te-ai arătat, Nicolae, luminând sufletele noastre.

Împărați și stăpânitori s-au bucurat de înțelepciunea ta și primind prin cuvântul tău cele de cuviință, ocrotitor iscusit te-au câștigat pe tine, Nicolae înțelepte.

Slavă...

Îndreptându-ți mintea spre dorirea cea de pe urmă, părinte înțelepte, preadumnezeiesc și de Dumnezeu insuflat te-ai arătat întreg, Nicolae, cu cuvântul și înțelepciunea, celor ce cu dragoste aleargă la tine.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Întunericul minții mele risipește-mi-l, curată, și cu

lumina pocăinței luminează-mă, rogu-te, ca să fug de toată răutatea vrăjmașului.

Cântarea a 6-a:

Irmos: *Din adâncul greșelilor...*

Bogat în înțelepciune făcându-te, ai strălucit prin puterea cuvântului și prin lumina purtărilor tale, Nicolae, ai luminat inimile credincioșilor.

De tot necazul și nevoia izbăvește, Nicolae, orașul care te-a dăruit pe tine lumii și păzește-l cu mijlocirile tale de amenințarea cutremurului.

Slavă...

Eu totul dăruindu-te lui Dumnezeu, prin cuviință te-ai destins în Tesalonic și cetatea sfântului Constantin ai luminat cu cuvântul tău, Nicolae înțelepte.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Întrupându-se din preacuratul tău sânge, Ziditorul a toate și Domnul, l-a răscumpărat din blestemul cel vechi pe om, Fecioară.

Dacă suntem în timpul Praznicului, se pun aici Condacul și Icosul Praznicului.

Dacă suntem în perioada Octoihului, se pune:

CONDACUL

glasul al 2-lea:

Podobie: *Cu laudele Tale...*

Eu dumnezeiescul cuvânt săvârșindu-ți viața și vestit în înțelepciune, har și putere a cuvântului făcându-te, învățator al vieții în Hristos te-ai arătat, de aceea te laudăm pe tine, Nicolae.

ICOS

Din tinerețe închinându-te Domnului, înțelepte, ai umblat cu gând curat pe cărările poruncilor lui Dumnezeu, și ajungând în vârful înțelepciunii, bogat în chibzuință și mare în cunoștințe de tot felul te-ai arătat în lume; și omorând cugetul trupului, ai primit împărtășirile lucrărilor purtătoare de viață ale Duhului, ducându-i pe toți spre tainele lui Hristos prin strălucirea dreptei-credințe, viața de virtute și strălucirea dumnezeieștilor dogme ca un povățuitor de Dumnezeu înțelept al adevărului și adevărat slujitor al lui Hristos; drept aceea te laudăm pe tine, Nicolae înțelepte.

SINAXAR

În ziua a 20-a a lunii iunie, facem pomenirea Sfântului Cuviosului Părintelui nostru, Nicolae Cabasila.

Născut la Tesalonic în jurul anului 1322, Sfântul Nicolae provenea, prin tatăl său, din familia Chamaetos, luând însă, mai târziu, numele de familie al mamei sale: Cabasila, familie veche și renumită. Încă din tinerețea sa, a primit învățătura spirituală de la Dorotei Vlates, cel care a fost unul din părinții spirituali cei mai renumiți din Tesalonic și care a fondat cu fratele său, Marc, pe acropola,

Mănăstirea Pantocratorului (1355), care poartă astăzi numele lor (Vlatadon), înainte de a fi devenit mitropolit al Tesalonicului (1371-1379).

Nicolae, ucenic apropiat al Sfântului Grigore Palama, mergea des la întâlnirile laicilor evlavioși care practicau Rugăciunea lui Iisus, sub îndrumarea Sfântului Isidor Buheiras, viitorul Patriarh (1347-1350).

A primit educația literară și filozofică de bază, de la unchiul său, Nil Cabasila, un teolog renumit pentru tratatele sale împotriva latinilor, Episcop al Tesalonicului timp de doi ani (1361-1363). Numele său ca laic fiind tot Nicolae, Sfântul nostru a fost confundat uneori cu unchiul său și a fost considerat drept Arhiepiscop de Tesalonic.

Apoi, a mers să își continue studiile la Școala de Filozofie de la Constantinopol. Își însușește acolo, o înaltă cultură literară, iar admirația pe care o avea pentru Antichitatea clasică îl făcu să se alăture de partea umaniștilor, fără să se îndepărteze cu toate acestea de învățătura Bisericii. În timpul șederii sale în capitală,

disputa dintre Sfântul Grigore Palama și Varlaam (cf. 14 nov), cunoscută ca disputa palamită, despre posibilitatea îndumnezeirii omului prin energiile necreate ale Harului, îi trezi atenția asupra scopului ultim al vieții creștine, dar se interesa atunci mai mult de problemele sociale și politice ale epocii sale.

După moartea lui Andronic al III-lea (1341), Imperiul se găsea sfâșiat de un crunt război civil între partizanii lui Ioan al V-lea Paleologu și cei ai lui Ioan Cantacuzino, situație pe care o agrava revolta Zeloșilor la Tesalonic împotriva puterii imperiale și a nobililor.

Când Ioan Cantacuzino a urcat pe tron sub numele de Ioan al VI-lea, îl aduse pe Nicolae printre apropiații săi, la Constantinopol, făcându-l consilierul său în toate problemele importante ale Statului. Sub influența celor doi oameni de încredere ai săi, Nicolae și Dimitrios Kydones, prietenul său din copilărie, pe care îi numea bărbați „ajunși pe creasta înțelepciunii profane, totodată filozofi în acțiune și care au ales viața în castitate, scutită de dezavantajele căsătoriei”, suveranul constitui proiectul de retragere la mănăstirea Manganes; dar a trebuit să renunțe la această idee, din cauza situației politice din Tesalonic.

În timpul întregii perioade, Nicolae se dedica unei intense activități de scriitor, participând în același timp, în mod activ, la viața publică. În septembrie 1347, făcea parte din suita care îl însoțea pe Sfântul

Grigore Palama, proaspăt ales Arhiepiscop al Tesalonicului, dar poporul își respinse păstorul, iar ei s-au retras la Muntele Athos, unde au trăit în isihie și rugăciune, vreme de un an. În 1349 se duse din nou la Tesalonic unde se discuta numirea Sfântului Grigore, ca păstor. În 1351, cu prilejul Sinodului care condamna pe Akindynos și proclama isihasmul ca doctrină oficială a Bisericii, Cabasila luă în mod deschis partea teologiei palamite și, după aceea, se declară binevoitor proiectului unui Sinod de Uniune cu Biserica latină, dar fără compromis doctrinal, în timp ce prietenul său, Kydones, era de partea adversarilor isihasmului și adopta o atitudine de supunere față de tezele latine.

Un nou război civil izbucnind între Ioan al V-lea Paleologu și Ioan Cantacuzino (1353), având drept consecință, destituirea patriarhului, Sfântul Calist, numele lui Cabasila fu reținut ca posibil succesor, dar în cele din urmă, fu ales Sfântul Filotei (cf. 11 oct). În anul următor, Nicolae transmite printr-un discurs strălucit încoronarea lui Matei Cantacuzino, în calitate de co-împărat; dar la puțin timp, Ioan Paleologu cuceri puterea cu sprijinul mercenarilor de la Genova, iar Ioan Cantacuzino fu nevoit să abdice și îmbrățișă viața monahală sub numele Ioasaf. Patriarhul Filotei a fost, la rândul său, destituit și trimis în exil, iar sfântul Calist a fost rechemat în scaunul patriarhal. Nicolae se retrăsese de atunci din afacerile publice, pentru a se dedica meditației

asupra Tainei lui Hristos trăite în Biserică. Nu se știe dacă a rămas până la sfârșitul zilelor sale „un isihast laic” sau dacă a devenit călugăr, după cum lasă să se înțeleagă anumite pasaje ale operelor sale. În timpul acestei lungi perioade pe care a petrecut-o retras, cu excepția unei șederi de doi ani la Tesalonic, trecu în Constantinopol, frecventând mănăstirile de la Manganes, Xantopulos și Studion, își câștigă reputația unui om ajuns la nivelul cel mai de sus al virtuții și, înalte personalități îi cereau sfatul, precum împăratul Manuel Paleologu, considerându-l drept părintele lor spiritual. Sfântul evita cu toate acestea să se angajeze din nou în tulburările lumii, preferând să rămână în liniște pentru a compune cele două tratate majore ale sale: Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Viața întru Hristos, mărturii ale sfinției sale și considerate, pe bună dreptate, două capodopere ale literaturii creștine. Sfântul Nicolae a adormit în pace, fără să lase nici o mărturie despre ultimele zile ale sale, între 1391 și 1397.

Urmând o altă cale decât cea a Sfântului Grigore Palama, Sfântul Nicolae Cabasila, umanist prin formație, dar isihast prin vocație, a știut să arate că îndumnezeirea și unirea cu Hristos constituie ținta finală a vieții spirituale a fiecărui creștin, și nu doar a călugărilor retrași departe de lume și de obligațiile ei. Transformând elementele pozitive ale culturii umaniste a timpului său pentru a se

face doctorul unui „isihasm sacramental”, el ocupă, de când pomenirea sa a fost recent introdusă în calendar, locul său meritat în rândul Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a:

Irmosul: *Chipul cel de aur...*

Eu sfințenie ți-ai săvârșit viețuirea, de Dumnezeu insuflată, și cu sfinții ai ajuns să petreci în ceruri; împreună cu care, parte având de dumnezeiasca slavă, strigi veselindu-te: Binecuvântat ești, Dumnezeuul părinților noștri.

Eu puterea cuvintelor tale de miere curgătoare, cu harul și cu dulceața care ies din ele scoți veninul necazurilor, veselești pe credincioși, Nicolae, și-i înveți să cânte: Binecuvântat ești, Dumnezeuul părinților noștri.

Slavă...

Ea pe o odraslă dumnezeiască și ca pe un slujitor de Dumnezeu răpit al Domnului te ferește pe tine Tesalonicul, pe care-l păzește totdeauna de cutremur și de toată nevoia, Nicolae, pentru că strigă: Binecuvântat

ești, Dumnezeuul părinților noștri.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Senin și pace dă sufletului meu, Fecioară, și mintea mea păzește-o nerănită de orice tulburare și necaz, ca întru multă liniște să strig ție, celei fără de prihană: Binecuvântat este rodul pântecelui tău, curată.

Cântarea a 8-a:

Irmos: *Pe cel în cuptorul focului...*

Ea un foc ai luminat în Bizanț prin strălucirea cuvântului și înăuntrul celor fără de materie intrând, dorit te-ai arătat împăraților de pe pământ cu frica Domnului îndreptându-i.

Eu tăria lui Dumnezeu întărit fiind, te-ai făcut la sfârșit stăpân peste tot necazul și cu cuvioșie petrecându-ți viața, cuvioase, te-ai unit cu cetele cuvioșilor și horelor sfinților te-ai alăturat.

Binecuvântăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, Domnul.

De surparea cutremurului, de toată nenorocirea și din toată nevoia scapă pururi nevătămat prin rugăciunile tale către Hristos cetatea care te-a odrăslit, părinte Nicolae.

Și acum..., **a Născătoarei:**

De toată amenințarea și de cumplitul cutremur acoperă-i, Născătoare de Dumnezeu, pe credincioșii tăi rugători, care vin pururi spre ocrotirea ta, cea fără de prihană și slăvesc slava ta cea nespusă.

Cântarea a 9-a:

Irmos: *Cea care pe Luminătorul dinaintea de soare...*

Ducându-ți viața cu lumina dumnezeieștii credințe, ai trecut nevătămat printre toate cursele întunericului și te-ai sălășluit în lumina desfătării mai presus de cuvânt, Nicolae fericite.

Mare în cuvinte și de Dumnezeu luminat în fapte te-ai arătat, viețuind cu dumnezeiască cuviință, înțelepte; drept aceea te-ai învrednicit de strălucirea mai presus de minte, îndumnezeit prin împărtășire dumnezeiască, părinte Nicolae.

Slavă...

Pornindu-te cu pornire duhovnicească ai plutit pe marea vieții și ai afundat în ea reaua gândire a vrăjmașului; și primind în chip mai presus de fire apa vieții, roagă-te pentru noi totdeauna, părinte Nicolae.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Cea care ai născut cu trup pentru milă pe Dumnezeu Cel Preaînalt, izbăvește-mă din necazurile trupești și tu, cea fără de prihană, vindecă sufletul meu cel bolnav și cu ajutorul tău scapă-mă din gândurile ce mă țin la pământ.

LUMINÂNDA

Podobie: *Auziți, femeilor...*

Pe cel ce a strălucit prin înțelepciune, prin curăția vieții și puterea dumnezeieștilor cuvinte să-l laudăm după vrednicie pe Nicolae, cuviosul, odrasla Tesalonicului, dascăl sfânt al tainelor lui Hristos și pildă a virtuților cerești.

Slavă... Și acum..., **a Praznicului, iar, de va fi post, a Născătoarei de Dumnezeu, asemenea:**

Împărăteasă a îngerilor și mântuire a muritorilor te-ai arătat, Stăpână Fecioară Maică, născând pe Cel ce împărățește toate și Făcătorul fapturii, pe Hristos, venit să cheme iarăși la El lumea; drept aceea noi cei mântuiți prin tine pe tine te slăvim.

BĂ LAȚE

Se pun stihurile pe 6: 3 ale Praznicului și 3 ale Sfântului.

Iar, de va fi în post, numai ale Sfântului pe 4.

Glasul al 4-lea:

Podobie: *Dat-ai semn...*

Cugetare la cer gânditoare arătând, cuvioase, viețuire pe măsura dorului tău ai dus, iubind din inimă pe Hristos, și de la El primind îmbelșugat darul cel de mare preț al înțelepciunii, fericite Nicolae, ești întocmai la cinstire cu toți sfinții, împreună cu care mijlocește pururea pentru cei ce te laudă pe tine.

De copil înălțându-ți gândul spre Domnul, cu tot dorul ai căutat fierbinte strălucirea Lui, lepădând dorirea celor pământești și primind strălucirea Luminii celei mai presus de lumină; drept aceea prea ales ai ajuns, Nicolae, prin curăția credinței și vieții, ca și prin curăția dogmelor.

Cunoscător al tainelor cerești ajungând prin cuvântul înțelepciunii tale și prin strălucirea învățăturilor, de Dumnezeu purtătorule Nicolae, veselești pe credincioși, înălțând dorul lor spre Hristos ca un

dumnezeiesc dascăl al vieții în Hristos, gură de Dumnezeu mișcată a bunătății mai presus de minte și organ de Dumnezeu insuflat al harului Duhului.

Preadumnezeiesc slujitor al Împăratului făpturii prin cinstită viețuirea ta te-ai văzut, Nicolae; de aceea de tine s-au bucurat împărați și întru tine se veselește acum Tesalonicul care te-a odrăslit, pe care-l păzește nezdruncinat de zguduirea pământului, cuvioase, scâpându-l nevătămat din toate cutremurele.

Slavă...,

Glasul al 2-lea.

Harurile dumnezeieștii filozofii cultivându-le, pe toți îi duci în strălucirile tainei vieții în Hristos, atotfericite Nicolae, și cu limbă de Dumnezeu grăitoare în cuvânt ales tâlcuind frumusețea slujbelor ortodoxe, spre urcușuri cerești și sporiri sfinte călăuzești pe cei cu gândul la Dumnezeu; și ca unul ce ești împreună cu cetele sfinților, roagă-te, mijlocind pentru cei ce te cinstesc pe tine.

Și acum..., a Praznicului, iar, de va fi în post, a Născătoarei de Dumnezeu.

Toată nădejdea mea în tine o pun, Maica vieții; păzește-mă sub acoperământul tău.

Doxologia mare, troparele, ecteniile și otpustul.

LA LITURGHIE

Fericirile din canonul Praznicului, cântarea de rând, pe 4, și din canonul Sfântului, cântarea a 6-a, pe 4.

Iar, dacă suntem în post, doar din canonul sfântului.

Întru împărăția Ta când vei veni, pomenește-ne pe noi, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta.

Pe 12

Fericiți cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăția cerurilor.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

Pe 10

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

Fericiți cei flămânzi și însetați de dreptate, că aceia se vor sătura.

Pe 8

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiți cei prizoniți pentru dreptate, că a acelora este împărăția cerurilor.

Fericiți veți fi când, din pricina Mea, vă vor ocări și vă vor prizoni și, minșind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră.

Bogat în înțelepciune făcându-te, ai strălucit prin puterea cuvântului și prin lumina purtărilor tale, Nicolae, ai luminat inimile credincioșilor.

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri.

De tot necazul și nevoia izbăvește, Nicolae, orașul care te-a dăruit pe tine lumii și păzește-l cu mijlocirile tale de amenințarea cutremurului.

Slavă...

Cu totul dăruindu-te lui Dumnezeu, prin cuviință te-ai destins în Tesalonic și cetatea sfântului Constantin ai luminat cu cuvântul tău, Nicolae înțelepte.

Și acum..., a Născătoarei:

Întrupându-se din preacuratul tău sânge, Ziditorul a toate și Domnul, l-a răscumpărat din blestemul cel vechi pe om, Fecioară.

TROPARUL

Glasul al 4-lea:

Dumnezeiesc învățător al vieții în Hristos, înțelept povățuitor al dogmelor credinței și pildă a virtuților sfinte, ai luminat în lume prin viață și cuvânt, Nicolae cuvioase. Drept care cu slava ta laudându-ne acum, credincioșii, prăznuim cu dor preacinstită pomenirea ta.

CONDACUL

glasul al 2-lea:

Podobie: *Cu laudele Tale...*

Cu dumnezeiescul cuvânt săvârșindu-ți viața și vestit în înțelepciune, har și putere a cuvântului făcându-te, învățător al vieții în Hristos te-ai arătat, de aceea te laudăm pe tine, Nicolae.

APOSTOLUL

Epistola către Romani (12, 6-14)

„Fraților avem felurite daruri,...

(caută la duminica din săptămâna 6 după Pogorârea Sfântului Duh).

EVANGHELIA

De la Luca (VI, 17-23): „În vremea aceea au stat la loc șes Iisus cu ...” *(caută la ziua de 6 decembrie).*

Chinonic

Întru pomenire veșnică va fi dreptul...

Megalinară

Cu cuvânt și înțelepciune duhovnicească ai strălucit prin viață aleasă, și învățător dumnezeiesc al Bisericii te-ai arătat, Nicolae atotfericite, împreună-locuitorule cu îngerii.

*Slujba Sfântului Cuviosului
Părintelui nostru, Nicolae Cabasila-
Chamaetos,
alcătuită în Sfântul Munte de
monahul Gherasim Mikrayannanitou
traducere și adaptare de către diac.
Ioan I. Ică jr.*